

Dosarul nr. 2r-306/2023
2-23002351-01-2r-17072023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (D. Sușchevici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Anton, I. Țurcan, V. Cotorobai)

DECIZIE

25 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Oxana Parfeni
Ion Melniciuc

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Zaițev Pavel împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral,
împotriva încheierii din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au restituit cererile de apel depuse de Zaițev Pavel și de Ministerul Justiției, pe motiv că nu au îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel,

c o n s t a t ă :

La 30 decembrie 2022 Zaițev Pavel a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitând constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei, cu dispunerea încasării din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantului a sumei de 64,86 miliarde lei, cu titlu de compensare a prejudiciului moral, cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei.

Prin hotărârea din 28 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Zaițev Pavel, suma de 30 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

La 28 martie 2023, Zaițev Pavel a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia, în partea ce ține de suma oferită ca compensarea prejudiciului moral, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

La 04 aprilie 2023, Ministerul Justiției, reprezentat de Bejan Vadim, în baza procurii nr. 16 din 17.02.2023, valabilă până la 17.02.2025, a declarat apel, solicitând casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de Zaițev Pavel și de Ministerul Justiției, fiind acordat părților apelante un termen de 15 zile din data comunicării încheierii pentru a prezenta cererea de apel întocmită în conformitate cu exigențele legii, cu indicarea motivelor de fapt și temeiurilor de drept.

Prin încheierea din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-au restituit cererile de apel depuse de Zaițev Pavel și de Ministerul Justiției, pe motiv că nu au îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2023.

La 23 iunie 2023, Ministerul Justiției, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii contestate, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că încheierea din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău este neîntemeiată și pasibilă anulării.

A invocat Ministerul Justiției că, nu a indicat adresa electronică în cererea de apel nemotivată pentru că să fie informat prin intermediul poștei electronice, cum se menționează în motivarea încheierii contestate, și nici nu a recepționat prin poșta electronică încheierea din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

A mai relatat recurentul că în adresa cancelariei Ministerului Justiției nu a fost înregistrată încheierea din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a acordat termen pentru înlăturarea neajunsurilor.

Despre încheierea prin care a fost restituită cererea de apel, s-a aflat la data de 13 iunie 2023 de pe Portalul Instanțelor de Judecată.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 08 iunie 2023, care a fost expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la data de 20 iunie 2023 (f.d. 78).

Astfel, cererea de recurs înregistrată la 23 iunie 2023 a fost depusă cu respectarea termenului prevăzut de lege (f.d. 81).

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa participanților la proces la 17 iulie 2023 (f.d. 87).

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Completul învederează că, art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din

ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul relevă că prin hotărârea din 28 martie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției.

La 04 aprilie 2023 Ministerul Justiției, reprezentat de Bejan Vadim în baza procurii cu nr. 16 din 17.02.2023, a depus în cancelaria judecătorei Chișinău, sediul Centru, cerere de apel nemotivată. (f.d. 55).

În conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu art. 365 alin. (1) lit. d), alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

Elementele cererii de apel prevăzute la alin. (1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de Zaițev Pavel și de Ministerul Justiției, fiind acordat părților apelante un termen de 15 zile din data comunicării încheierii pentru a prezenta cererea de apel întocmită în conformitate cu exigențele, cu indicarea motivelor de fapt și temeiurilor de drept.

Încheierea din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată la adresa poștei electronice secretariat@justice.gov.md, indicată în procura semnată de către Ministrul Justiției, Veronica Mihailov-Moraru, care l-a împuternicit pe Vadim Bejan, consultant superior, să reprezinte Ministerul Justiției în instanțele judecătorești (f.d. 56, 85).

Prin încheierea din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-au restituit cererile de apel depuse de Zaițev Pavel și de Ministerul Justiției, pe motiv că nu au îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2023.

Or, în virtutea art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor aduse în favoarea casării acestuia, Completul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel, din considerentele ce succed.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Completul de judecată reține ca fiind întemeiată soluția instanței de apel dispusă prin încheierea din 08 iunie 2023, în situația în care recurentul nu a înlăturat neajunsurile admise la declararea apelului, în interiorul termenului acordat de instanța de apel, prin încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Conform prevederilor art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură pot fi comunicate și la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată.

În context, este de remarcat faptul că trimiterile electronice prin intermediul tehnicii de calcul și rețelei internet se efectuează imediat, de aceea argumentul recurentului cu privire la faptul că încheierea din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu a fost comunicată acestuia și nu există o dovadă de recepționare a încheierii, este apreciat critic de către Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție. Or, indicând în antetul procurii din 17 februarie 2023, adresa electronică „secretariat@justice.gov.md”, reprezentantul Ministerului Justiției, avea obligația pozitivă de a verifica conținutul cutiei poștale.

De altfel, deși, prevederile legii procedurale sunt exprese și certe în cazul declarării apelului, precum și obligația apelanților de a se conforma prevederilor legale în acest sens, cuprinse în art. 365 din Codul de procedură civilă, pentru a evita sancțiunile procedurale, Ministerul Justiției, depunând la 04 aprilie 2023 cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, a omis de a se conforma normelor procedurale și de a depune cererea de apel în conformitate cu exigențele legii.

De asemenea, Completul de judecată reiterează că, prin încheierea din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău prin care nu s-a dat curs cererii de apel, apelantului i s-a acordat un termen de 15 zile calendaristice din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză pentru înlăturarea neajunsurilor. Însă, Ministerul Justiției, în afara termenului indicat de către instanță, nu a înregistrat cererea de apel motivată.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În altă ordine de idei, Completul evocă prevederile art. 113 din Codul de procedură civilă, conform cărora dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Prin prisma normelor de drept procedural citate corelate cu situația de fapt, precum și în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, conform cărora participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, Completul evidențiază că, instanța de apel corect a concluzionat că, apelantul în termenul acordat nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel și nu a prezentat cererea de apel motivată.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, reținut și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un remediu efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurentul și-a neglijat valorificarea în termen a drepturilor procedurale.

În atare circumstanțe nu poate fi invocat faptul că Ministerului Justiției, i s-ar îngădi accesul la justiție, precum și că nu i s-ar garanta posibilitatea exercitării căii de atac și dreptul la apărare or, împrejurările conturate supra reliefează că, instanța de apel a acordat posibilitatea apelantului, având în vedere inclusiv principiul

contradictorialității, să-și poată valorifica drepturile garantate de legislația națională, precum și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului.

De altfel, art. 10 alin. (3) din Codul de procedură civilă, statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Astfel, Completul reține ca fiind întemeiată concluzia instanței de apel privind restituirea apelului ca urmare a neconformării indicațiilor instanței de apel în termenul acordat, având în vedere că legislația în acest sens reglementează expres și cert termenele, precum și condițiile de acceptare a cererilor de apel, iar prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Din considerentele menționate, având în vedere că instanța de apel la emiterea încheierilor contestate s-a conformat prevederilor legale corelate cu circumstanțele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat și va menține încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. art. 424 alin. (2), 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției.

Se menține încheierea din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Zaițev Pavel împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Aliona Miron

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc